

**Open middagen Oudheidkamer:**

30/5, 27/6, 25/7, 29/8, 12/9 (OMD), 26/9, 31/10 en 28/11 (14-17 u)

**LEDENVERGADERING: WEER OP 10 JUNI**

Alle leden worden uitgenodigd voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op woensdag 10 juni om 20.00 uur in de Oudheidkamer. De agenda is als volgt:

1. Opening
2. Jaarverslag 2008 - zie verder.
3. Jaarrekening 2008 (incl. verslag van de kascontrolecommissie, mw Adrie Volder-van Hulst en Wim Graveland) - stukken ter vergadering
4. Benoeming lid kascontrolecommissie 2009 (aftredend en niet herkiesbaar is mw Volder); voorgesteld wordt om het plaatsvervangend lid Henk van den Heuvel tot lid te benoemen en de vergadering te verzoeken om een nieuwe plaatsvervanger te kiezen.
5. Bestuurszaken: aftredend en herkiesbaar is Johan Knoester, terwijl de ook aftredende Kees Vermeij zich niet herkiesbaar stelt. Het bestuur stelt voor om in zijn plaats het lid Marianne Bazen-Karstens te verkiezen. Evt. tegenkandidaten kunnen tot op de vergadering worden ingediend.
6. Rondvraag, sluiting en...

**...presentatie van de nieuwe HVN-videofilm 'Vroeger op de boerderij' met Maarten Molenaar en van lid Cor Vermeulen. Aansluitend worden van de gemeente verkregen filmfragmenten met de nieuwe Carnegiehelden van 1953 vertoond (zie Nieuwsbrief 50).**

**'SPOREN VAN NIEUWERKERKS VERLEDEN'**

De wisselexpositie op de stalzolder onder deze titel duurt nog tot in de zomer voort. (Bij de 13 à 14 open dagdelen in een jaar wordt een wisselexpositie dus ingericht voor hoogstens 7 open bezoekersdagen, uniek in museumland.) Kleine objecten uit de collectie komen zo extra onder de aandacht dankzij het fotowerk van vrijwilliger Wim Schuurs. De zaterdagse open dagdelen gaan bij de te starten bouwwerkzaamheden naast de Oudheidkamer gewoon door!

**BIJ DE VOORKANT**

De Nieuwerkerkse gemeentesecretaris Jacob van Bochoven kreeg bij zijn vertrek in 1973 (hij werd toen burgemeester van Fijnaart) een schilderij van de Zuidplaspolder vanaf de Oostringdijk. De maker was Nico Benschop, geboren in Rotterdam in 1907 en daar gestorven in 2001. Hij was schilder, tekenaar en aquarellist. In het boek 'Meneer Pardoel - een Rotterdamse kastelein', over de geschiedenis van zijn kunstenaarscafé uit 1987, wordt hij genoemd in de rij van dagelijkse bezoekers. (De HVN-secretaris wist van het geschenk dankzij een oude krant, Kees Cevaal spoorde zijn oud-collega op in Middelburg en de eigenaar leverde de foto. Allen dank!) Volgens de Goudsche Courant van 31 mei 1949 kreeg trouwens burgemeester F. Jas bij zijn afscheid van de raad en uit handen van wethouder Koolhaas een schilderij van wat net een paar uur de Burg. Jasstraat heette (nu: Vrijheidslaan). Zou dat werk ook nog bestaan?

**JAARVERSLAG 2008**

**Algemene Ledenvergadering:** Op 10 juni werd de Algemene Ledenvergadering gehouden, waarin de jaarstukken 2007 werden vastgesteld. In de plaats van het aftredend bestuurslid Maarten Molenaar werd Kees Cevaal gekozen. In de kascontrolecommissie werd Jaap Gouwens vervangen door plaatsvervanger Wim Graveland met nu als plaatsvervanger Henk van den Heuvel. Adri den Boer vertoonde op deze ALV de pp-presentatie 'Nieuwerkerk Toen & Nu'. Met Marijke Edel werd opnieuw een overeenkomst gesloten als free-lancemedewerker voor met name registratie en educatie (realisatie: 41 dagen van 5,5 uur tegen 40 dagen van 5 uur in 2007). Eind 2008 waren 5200 objecten (2007: 4700) basaal in het programma Adlib geregistreerd en grotendeels ook door vrijwilligers gefotografeerd. Gestart is met een verbeterde fysieke nummering van de objecten.

**Leden en donateurs:** Eind 2008 waren er 226 leden (in 2007: 212) en 11 bedrijfsdonateurs (in 2007 ook 11).

**Aantal bezoeken:** Het aantal open dagdelen was, zoals gepland, 14. De open dagdelen en groepsbezoeken zorgden voor resp. 549 en 1245, d.i. in totaal 1814 bezoeken (in jubileum-/topjaar 2007: 736 en 1676 d.i. totaal 2412). Tot de groepsbezoeken behoorden 277 (2007: 567) bezoeken van Nieuwerkerkse basisschoolleerlingen; dit jaar bezochten 183 brugklasleerlingen de Oudheidkamer binnen het 'Rondje Cultuur'. Uiteindelijk zijn, vermeerderd met het aantal toehoorders bij een externe lezing (20), **1834** (2007: 2740) mensen direct bereikt. (Dit is exclusief bezoekers aan externe HVN-expo's en de website.) Hoewel het aantal basisschoolgroepen altijd fluctueert, was dit jaar met name sprake van teruggang door het vervangen van het directe HVN-contact met de scholen door opname binnen een extern cultuurtraject op initiatief van de gemeente.

**Tentoonstellingen:** Op vier lokaties werden exposities gehouden. Op de eigen stalzolder werd de in 2007 gestarte wisselexpositie '*Knotwilgen bij Nooit Gedacht*' voortgezet en in september vervangen door de wisseltentoonstelling '*Sporen van Nieuwerkerks verleden*' (n.a.v. het thema van de landelijke Open Monumentendag). In februari verzorgde de HVN onder de titel '*Het Woord in beeld*' in de Openbare Bibliotheek een wisselexpositie van een selectie van zondagsschoolplaten. Dit werd in december met een andere selectie platen (vnl over Kerst) herhaald. Op de voorzolder van de nieuwe *Batavier* werd in een wisselvitrine de expositie over de oude *Batavier* voortgezet. Voorwerpen uit de Oudheidkamer werden verder uitgeleend voor een wisselexpositie '*Het archief houdt open huis*', over huishoudmethodes, van het Streekarchief Midden-Holland te Gouda. Deze startte op de Landelijke Archiefendag 2007 (13 oktober) en duurde voort tot 29 februari 2008. Aan het Comeniuscollege zijn opnieuw steenvormen etc. uitgeleend voor expositie bij lessen door dhr Zilverberg.

**Lezingen/presentaties:** Secretaris Adri den Boer hield de pp-presentatie 'Nieuwerkerk Toen & Nu' op 11 februari 2008 in de Openbare Bibliotheek en herhaalde dit op de ALV.

**Nieuwsbrieven en -flitsen:** de Nieuwsbrief verscheen onder redactie van de secretaris drie maal met eenmaal zestien en tweemaal twaalf pagina's, met onder andere naast eigen activiteiten en een selectie uit de aanwinsten ook overzichten van nieuwe publicaties van derden over het werkgebied. Gestart is met een extra digitale nieuwsflits (per mail) voorafgaand aan evenementen, onder redactie van de voorzitter en met de ambitie tot verhoging van bezoeken (nog niet gerealiseerd). Deze nieuwsflits verscheen in 2008 vijf maal.

**Website:** De in 2007 door Piet Fokker opnieuw ontworpen website werd regelmatig van meer en vernieuwde inhoud voorzien. Presentaties van objectfoto's en Nieuwerkerkse beeldbank zijn eigen maatwerk en uniek. Tot de links behoren die naar het streekarchief Midden-Holland, de Historische Vereniging Moordrecht en de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle.

**Bestuur:** Het bestuur kwam, exclusief de ledenvergadering, zes keer (in 2007: zeven keer) keer samen. Op voorstel van de HVN ontving Eefje Molenaar-van Rossum op 24 april de onderscheiding tot lid in de orde van Oranje-Nassau. Met instemming werd de planologische inpassing van de Oudheidkamer in de 4e Partiële Herziening van het bestemmingsplan Groene Zoom gevolgd. Door eigendomsoverdracht van 'Nooit Gedacht' aan Vestia veranderde de status van de HVN in december van huurder in onderhuurder (van de fam. Molenaar).

**Collectie Oudheidkamer:** Unieke aanwinsten voor de Oudheidkamer waren langdurige bruiklenen van tegeltableau's en wandborden van de Rabobank en schenkingen van wel vier schilderijen van de steenplaats Klein-Hitland. Dhr J. Stam schonk een schilderij van Piet de Graaff uit 1945 en mw Hannie Bouman uit Rotterdam gaf drie aquarellen van zichzelf uit de periode 1960-1970. Verheugend voor de pr achtte het bestuur de royale opname van plaatjes van Nieuwerkerk en Oudheidkamer in de 17-delige serie 'Kleine geschiedenis van het Groene Hart', m.m.v. Adri den Boer, waarvan aan minister Gerda Verburg in oktober het eerste exemplaar werd aangeboden.

**Stimuleren van erfgoedzorg bij overheden en anderen:** In 2008 werd op eerder verzoek van de HVN de eerste steen van het voormalige Groene Kruisgebouw herplaatst in een buitengevel van een bungalow aan de Middenmolensingel. De gemeente werd geadviseerd over de tekst van een door HD Projectrealisatie geschonken toelichtende plaat. Op 18 februari 2008 schreef de HVN een brandbrief over de steenovens aan de eigenaar

daarvan, de gemeente. In een later extern gemaakt Plan van Aanpak werd de HVN-brief als mede-aanleiding voor de aanpak gezien! Een startbijeenkomst op 17 juli in de *Korenaer* werd niet alleen door Adri den Boer als voorzitter van de gemeentelijke monumentencommissie, maar ook door Johan Knoester als HVN-voorzitter bijgewoond. Graag werkten HVN-voorzitter en -secretaris ook mee aan het op Open Monumentendag door de gemeente organiseren van een open middag in haar steenovens (50 bezoekers). Nadat in juli ruïnerend groen was verwijderd, was daar meer te zien dan in jaren daarvoor! Op 22 augustus werd de HVN-secretaris door TV West geïnterviewd over het door hem bestreden gemeentelijk voornemen om het laagste punt op termijn door inunderen te doen verdwijnen (ontwerp-bestemmingsplan Restveen en Groene Waterparel). Ook benaderd door TV West, kwam de gemeente daarna verbaal tot inkeer.

Vanuit de HVN was Adri den Boer lid (voorzitter) van de gemeentelijke Monumentencommissie en lid (secretaris) van de commissie van Advies/Klantenraad van het streekarchief Midden-Holland.

**Oral History Steenplaats Klein-Hitland:** In 2008 hebben twee gesprekken plaatsgevonden, te weten met mevrouw Van Rijswijk-van Herk en met de heer J. Vuyk.

**Dank en slot:** Dank aan de vrijwilligers (leden en niet-leden), free-lancemedewerker, bedrijfsdonateurs, gemeente (subsidiegever), Openbare Bibliotheek, pers/LON/tv-radio West en de gastfamilie Molenaar!

In september moest bedroefd kennis worden genomen van het overlijden van de trouwe Nieuwsbrief-bezorger Zeger Boer. Hij wordt in dankbaarheid herdacht.

Met m.n. de donderdagmorgenvrijwilligers is een werkbezoek gebracht aan de oudheidkamer in Maasland. Onder meer is door hen een vitrine gemaakt bij de achterste trap op de stalzolder en een door eigenaar Molenaar aangeschafte vervangende toiletpot geplaatst. Ook is de tuinbouwloods ontruimd en materiaal herplaatst vanwege de komende bouw van Vestia op het erf.

Tot de groepsbezoeken aan de Oudheidkamer behoorde ook een bezoek van de Hist. Ver. Moordrecht, terwijl de HVN-secretaris persoonlijk weer herhaaldelijk in het Verleden Tijdschrift van de stichting Oud Zevenhuizen- Moerkapelle publiceerde (en er bijv. een foto van een Nieuwerkerkse brandmeestersstok uit de Oudheidkamer in liet plaatsen).

Voor de publieke eigen HVN-historie over 2008 zij verder verwezen naar het persknipselplakboek bij de secretaris, dat ook op deze ALV present zal zijn. Verder is het (vernieuwde) gastenboek met de laatste publieksreacties aanwezig.



### OOK 'SLAG BIJ WATERLOO' IN OUDHEIDKAMER

Vóór Nieuwerkerk 'zijn Waterloo vindt in Zuidplas' vraagt het project *Onder NAP* aandacht voor Napoleon. Zodoende attendeerde de HVN nu al maanden ook in persberichten voor open middagen op verwijzingen naar hem in de vaste expositie. Dat betreft materiaal van de vroegere distilleerderij De Keizer, maar ook een ingelijste steendruk van de Slag bij Waterloo, waarin de tiran Napoleon in 1815 definitief werd verslagen. De aan de 's-Gravenweg bewaarde litho dateert van de 50-jarige herdenking van de slag en is dus van tegen 1865, wat spoort met de werkzame jaren van de erop vermelde lithografen en drukker. (C. Bos en Emrik & Binger te Haarlem waren toen actief en drukkerij Roelants in Schiedam werd rond 1850 opgericht.) Kenmerkend is een veroverd, beschadigd vaandel met fragmenten van de woorden *l'empereur* en *Napoleon*. De litho hangt op de tussenzolder.



## ONDERSCHIEDING VOOR JOHN VUERHARD

Tegen 30 april werd John Vuerhard lid in de orde van Oranje-Nassau. Motieven waren onder andere zijn "vrijwillige bestuursactiviteiten voor de Historische Vereniging Nieuwerkerk en Stichting Molen Kortenoord". De eerste zijn historie, maar een gelukwens voor ons lid is daarom hier niet minder op zijn plaats.

## SAMENWERKING MET OPENBARE BIBLIOTHEEK...

- In februari werd tussen twee open middagen in deze wisselexpositie 'Sporen van Nieuwerkerks verleden' grotendeels ook in de Openbare Bibliotheek getoond.
- Op dinsdag 24 februari hield de HVN-voorzitter in de Openbare Bibliotheek voor circa 40 aanwezigen een lezing/pp-presentatie over: *Ontginning, verving, droogmaking*.
- Op vrijdag 6 maart verzorgde de secretaris in de bibliotheek een presentatie voor het gemeentelijke comité Internationale Betrekkingen en door hen genodigde Nieuwerkerkers, afkomstig uit andere landen.

## OUDEREN EN HISTORIE

- Voor ca. 90 PCOB-ers verzorgde HVN-secretaris Adri den Boer op 11 februari de pp-presentatie: *Nieuwerkerk Toen & Nu*. Voor Chrysanthemumbewoners volgde op 7 mei zijn pp-presentatie: *Gebouwd op geloof. De Oude Kerk*.
- Op woensdag 10 juni spreekt Theo Bakkers van de Hist. Ver. Ouderkerck op d'IJssel voor de Nieuwerkerkse PCOB-afdeling in het Hervormd Kerkelijk Centrum over *'Steenbakkerijen langs de Hollandsche IJssel'* en laat ook dingen zien. Aanvang 14.30 uur, incl. bij voorzitter Maarten Molenaar, tel. 312228.

## HUISNUMMER OUDHEIDKAMER

B&W besloten op 23 oktober 2008 om voor de Oudheidkamer, kadastraal bekend gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel sectie E nummer 415, de nummeraanduiding 's-Gravenweg 6a vast te stellen. Onderhuurder HVN kreeg daar met de OZB-aanslag op 24 februari bericht van en vandaar dat dit de eerste Nieuwsbrief is met in de kop het nummer 6a in plaats van het eerder benutte nummer 8 (toen ook van het zomerhuis van *Nooit Gedacht*).

## MONUMENTEN EN ERFGOEDVERORDENING



In april vergaderde de gemeentelijke monumentencommissie in de Oudheidkamer en adviseerde in meerderheid positief over restauratie en verbouw van het rijksmonument 's-Gravenweg 10. (In de volgende Nieuwsbrief meer hierover. Bijgaande foto is van enkele jaren terug.) Voor het rijksmonument steenovens krijgt de eigenaar - de gemeente - vóór 1 juli bericht over rijkssubsidie en het project staat ook al op de subsidielijst van het project Hollandsche IJssel. (Ook daarover meer in de volgende Nieuwsbrief, het HVN-bestuur verwacht dus

nog in de zomer een restauratiebesluit.) Geagendeerd was ook de stand van zaken inzake een erfgoedverordening. In het voorjaar van 2008 al ontving ook het Nieuwerkerkse college van de VNG een model-erfgoedverordening ter vervanging van de (model-)monumentenverordening. Het verschil zit 'm in de uitbreiding met archeologie en decentralisatie van monumentenzorg.

De verordening (voor de gemeente downloadbaar vanaf [www.modelverordeningen.nl](http://www.modelverordeningen.nl)) zal niet meer dit jaar en dus in de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel worden vastgesteld. Het HVN-bestuur gaat er van uit dat de gemeente Zuidplas dit wel in 2010 zal doen! Zei staatssecretaris Bijleveld-Schouten niet deze maand in de 2e Kamer over de Zuidplafusie: *"Door de samenvoeging ontstaat een gemeente die bestuurskrachtig genoeg is om complexe bouwopgaven uit te voeren en tegelijkertijd het landelijke en historische karakter te behouden."*? (Het was een citaat uit het eigen visiedocument van de gemeenten....)

## 'MOTIE VREEMD AAN DE ORDE' INZAKE STREEKARCHIEF

Vraagtekens rezen bij de huidige bestuurskracht inzake historische behoud bij kennisname van de 'motie vreemd aan de orde' van de PvdA, die Nieuwerkerks raad op 21 april aannam inzake het streekarchief. Dat gold nog meer voor het advies van commissie WCO van 20 mei aan de in het Algemeen Bestuur (AB) daarvan afgevaardigde wethouder: tegen de begroting stemmen! In de volgende Nieuwsbrief meer hierover. Bedoeld AB vergaderde dan intussen ook.

## GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST OP KOMST

In Nieuwsbrief 49 is al vermeld dat B&W op 16 september 2008 aan de vereniging Dorp, Stad en Land (DSL) het actualiseren van de concept-monumentenlijst van 1997, ook van DSL, opdroegen. Die lijst werd nimmer bestuurlijk vastgesteld. Nog achter de schermen wordt er dus aan gewerkt, maar het HVN- bestuur verwacht snel openbaarheid, ook voor eigenaren. (Hun baten: restauratiehypotheken van 1,5% van het ZH Cultuurfonds en vast vanaf 2010 net zulke gemeentelijke subsidies als in Zevenhuizen-Moerkapelle.) Hoe normaal het bestaan van zo'n lijst eigenlijk is blijkt al jaren uit voorlichtingsinformatie op de webstek [www.nieuwerkerk-ijssel.nl](http://www.nieuwerkerk-ijssel.nl) van de gemeente zelf: *"U kunt een gebouw of terrein laten aanwijzen als gemeentelijk monument wanneer het van algemeen belang is wegens de schoonheid, de betekenis voor de wetenschap of vanwege de cultuurhistorische waarde. De aanwijzing tot gemeentelijk monument heeft tot gevolg dat er strengere regels ten aanzien van het gebouw gelden. Het monument mag bijvoorbeeld alleen gewijzigd of gesloopt worden als er bouw-, sloop- en monumentenvergunningen zijn afgegeven. Bij de gemeente is een overzicht te verkrijgen van de gebouwen en terreinen die zijn aangewezen als gemeentelijk monument. U kunt een verzoek tot aanwijzing van een gemeentelijk monument indienen bij de gemeente. In uw verzoek vermeldt u om welk gebouw of terrein het gaat en waarom dat als beschermd monument aangewezen zou moeten worden."*

Dat deze tekst op de site staat, terwijl er hier geen overzicht te krijgen is en een verzoek (nog) niet zou worden behandeld, komt doordat die site van een modelgemeente uitgaat. Misschien klopt er in deze geest nog wel meer niet van de site, maar dat betreft dan andere zaken dan waar de HVN zich vanuit haar statuten om moet bekommeren. Wel zou de bezoeker kunnen worden geïnformeerd over wat op de webstek wel wordt gesuggereerd en er niet is....

### **CULTUURHISTORISCHE ZORGENOM ZUIDPLAS**

In februari ontving de HVN een volle doos met MER-rapporten voor Zuidplasplannen. Wat de cultuurhistorie betrof stelden die teleur. Het bestuur zond op 17 februari 2009 de volgende brief naar de Milieudienst Midden-Holland: *"In dank ontvingen wij vanwege een eerder ingezonden zienswijze nu namens de gemeenten van u 12 cm aan rapporten inzake de MER Zuidplas regionale infrastructuur 2010-2020.*

*Gaarne reageren wij op het deelrapport Cultuurhistorie van DHV. Hoofdstuk 6, 'Leemten in kennis', kent als inhoud: 'Er is geen informatie beschikbaar over de in het gebied aanwezige gemeentelijke, provinciale of rijksmonumenten. Zodoende zijn deze niet meegenomen in de MER beoordeling.' Het hoofdrapport citeert dit en zegt desondanks op p. 101: 'Aanpassing van de regionale infrastructuur heeft geen effect op de aantasting van historisch waardevolle bebouwing.' Ons lijkt dit derhalve onvoldoende onderbouwd.*

*Wij adviseren om bij de gemeenten (en evt. RACM) te informeren naar de aanwezige monumenten, te overwegen om hun locaties ook cartografisch weer te geven en om ze mee te nemen in de beoordeling. (De Nieuwerkerkse rijksmonumenten staan inclusief kaartje ook op: [www.hvnweb.nl/hisfoto/rmon.htm](http://www.hvnweb.nl/hisfoto/rmon.htm).)"*

Dit betrof dus de rijksmonumenten in Nieuwerkerk, gemeentelijke monumenten zijn immers nog niet aangewezen. Pas op 3 april 2009 ontvingen we een ontvangstbevestiging. De inspraak was doorgestuurd naar de commissie MER, de initiatiefnemer (provincie) en de bevoegde gezagen (vijf gemeenten).

### **UIT DE AANWINSTEN**

De fam. Fredrikze gaf op de open middag van maart de hierbij afgebeelde circa 100 jaar oude foto-ansicht van de waterschuit bij de Gele Brug. Deze was ooit verzonden door C. de Bruijn.

Verkregen werd verder een pers voor sigarenvormen van Arie Pruyt. Van zuster Riet Castricum werd een bidstoeltje-met-gebruikssporen ontvangen.

Dankzij dhr A. Lekkerkerker uit Krimpen a/d Lek werd de collectie verrijkt met een kistje met een oud



kopieersysteem en een adresseermachine van het bedrijf van Mijnlieff daar. Tevens werden bedrijfsarchivalia doorgegeven aan het streekarchief. Van de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle werden in dank ontvangen een houten Keizerbitterkrat en een reclame-asbak van O. van Wijngaarden, beide van ca. 1965. Mevr. Woudenberg gaf een pitriet poppenwagen van rond 1930. Van de Hervormde rommelmarkt kwamen: vroege elektrische bel met achterop 'winkel Van Wieringen Kerklaan 70', jubileumtegel zondagsschool 'Johannes'



1889-1964, tegeltje Gele Brug van Rabobank en tegel 'Veel dank voor uw inzet' van de vm Capelse Verpleeginrichtingen Ichthus-De Meerhorst. (Die waren net over de grens, maar er waren ook Nieuwerkerkse cliënten en vrijwilligers.)

### SIGNALEMENT VAN NIEUWE HISTORISCHE UITGAVEN

\* De *Kleine geschiedenis van het Groene Hart* is, zoals eerder is vermeld, een 17-delige serie. Uitgever is Waanders uit Zwolle in samenwerking met streekarchieven. Naast ook lokale tekst

worden foto's uit Nieuwerkerk en de Oudheidkamer royaal opgenomen. Niet alleen de intussen verschenen delen 5 (Bestuur en burgers), 7 (Kwekers en Warmoeziers) en 8 (Onderwijs en vakopleidingen) van Adri den Boer bevatten weer vele Nieuwerkerkse foto's,

maar dat geldt ook voor deel 6 (Geloofsleven) van Henny van Dolder-de Wit. Bijgaande foto van monsterkarbordjes uit de Oudheidkamer staat in deel 7. Een interview met de auteur van deel 7 op Radio West (20/5) is te beluisteren op [www.westonline.nl](http://www.westonline.nl) onder 'Programma Gemist'. De boekjes tellen 96 pagina's in een hard koft en zijn voor € 6,95 verkrijgbaar in boekhandels en sommige supermarkten.

Intekenformuliertjes liggen in de Oudheidkamer; zie ook: [www.dekleinegeschiedenisvanhetgroenehart.nl](http://www.dekleinegeschiedenisvanhetgroenehart.nl).

\* In nr 2009-1 van het tijdschrift *Binnenvaart* stond deel 13 van 'Schippersleven' van wijlen Gerard Oomens. Tijdens de bezettingsjaren moest voor 175 gulden in Ouddorp 50 ton witlofwortels voor Nieuwerkerk worden

geladen. De losplaats was aan de Ringvaart en de schipper moest dus door de Snellesluis. "De familie Snoei was onze ontvanger. Heel vriendelijke mensen, die ons 's avonds op de koffie vroegen." De HVN-secretaris leverde voor het artikel een oude foto van de Ringvaart met een zeilschip.

\* 'Van Schollewaarseiland tot Naardermeer' van mw dr. Leen Dresen verscheen in het kwartaaltijdschrift *De negentiende eeuw* 2008-4. Nieuw is, vergeleken met eerdere regionale publicaties over het rond 1870 verdwenen eiland, dat vogelkolonies van daar via het Horstermeer hun toevlucht zouden hebben gezocht in het Naardermeer, later het eerste Nederlandse natuurmonument. Jac.P. Thijsse bleek dat voor het eerst te hebben gesuggereerd in 'Het intieme leven der vogels', Haarlem 1906. (Het Schollewaarseiland lag rond de grens tussen Nieuwerkerk, Zevenhuizen en Capelle, iets ten noorden van de latere Hoofdweg. Capelle is wel erg met de eer van die naam gaan strijken....)

\* In *Op d'IJssel*, periodiek van de historische vereniging Ouderkerck op d'IJssel, van mei 2009, schreef Theo Bakkers een artikel 'Het dorpsveer van Ouderkerk aan den IJssel (1)'. Opmerkelijk is dat al in 1448 onder de rechten van de ambachtsheerlijkheid Ouderkerk het veer en het veerhuis vielen. Het veerhuis aan de Nieuwerkerkse kant is nog van de gemeente Ouderkerk. (Het huidige stamt uit 1978, voorgangers daar uit 1773 en 1890.) Ook verder komt Ver-Hitland royaal aan de orde, alsook de spoorweghalte Ouderkerk te Nieuwerkerk. Prachtig is de opmerking dat Nieuwerkerkers de Ouderkerkselaan het *Ouderkerkselaantje* noemden! Verder gaf de vereniging vanwege haar tienjarig bestaan een boek uit: *Ouderkerk aan den IJssel - een reis door de tijd*. Ook 'de overkant' komt al op een luchtfoto op het omslag aan de orde.

\* In het huis-aan-huisblad *Het Kanaal* leverden de rubrieken *Toen & Nu* en *Nieuwerkerkers van Toen* weer volop lokale historalia. Voor de meer incidentele rubriek *Oude tijden herleven...* in het dito blad *Hart van Holland* werden soms ook (oud-)Nieuwerkerkers geïnterviewd. Van de *Toen & Nu* van 29 april 2009 over de Rotterdamse verzetsleider Arie den Toom, die in zijn geboorteplaats Nieuwerkerk aan den IJssel op 6 augustus 1945 herbegraven werd, kwam een foto en een samenvatting op de website van het Erfgoedhuis ZH: [www.geschiedenisvanzuidholland.nl/verhalen/archiefstuk/513/Herbegravenis-Rotterdamse-verzetsheld-\(1945\)](http://www.geschiedenisvanzuidholland.nl/verhalen/archiefstuk/513/Herbegravenis-Rotterdamse-verzetsheld-(1945)).





### **'HEIN EN JONNA' NAAR UTRECHT...**

'Nieuwerkerkers kopen niet.' Dat was een ervaring van (ook) de Moordrechtse schrijfster Elly van Gelderen met haar historische publicaties. Het gold ook voor het doorverkopen van het oral historyverhaal 'Hein en Jonna van de steenplaats' uit 2007 via de Oudheidkamer. Dankzij de vermelding in een Nieuwsbrief op de HVN-webstek kwam er wel een vermeldenswaardige bestelling van elders. De secretaris van de stichting Historische Kring Tolsteeg-Westraven uit Utrecht bestelde een exemplaar voor lezingen op scholen bij de Vaartse Rijn, een gebied met ooit tien grofkeramische bedrijven. Een steenbakkerij maakte daar in de 19de eeuw onder leiding van de nieuwe eigenaar Willem Jan Mijnlieff, afkomstig uit onze streek, een periode van bloei door. Zijn zoon Jan Willem Mijnlieff verving in 1916 een dubbele veldoven door een moderne ringoven.

### **... EN FOTO'S NAAR BILTHOVEN**

Karin Stadhouders uit Bilthoven is bezig haar masterscriptie Erfgoedstudies, waarmee zij vorig jaar aan de VU afstudeerde, te bewerken voor publicatie. Het onderwerp is de beeldvorming over de steenbakkerij in het verleden en de waardering voor/omgang met steenfabrieken als cultuurhistorisch erfgoed in onze tijd. Het boek wordt uitgegeven door Stokerkade cultuurhistorische uitgeverij, een kleine uitgever uit Amsterdam. De HVN-secretaris leverde haar op verzoek foto's van Klein-Hitland, inclusief opnamen van de HVN-aquarellen daarvan.

### **WEBSITE OVER STEENOVENS**

De stichting Historie Grofkeramiek opende onlangs een nieuwe unieke website: [www.encyclopedie-grofkeramiek.nl](http://www.encyclopedie-grofkeramiek.nl). De eerste 400 (!) historische steen- en pannenfabrieken zijn al present, maar van Nieuwerkerk moet nog veel worden aangevuld en verbeterd.

### **UIT DE REGIO**

\* Het Historisch Centrum van de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle is net als de Oudheidkamer van de HVN open op de laatste zaterdagen van de maand, maar van 13.30-16.00 uur. Het expositiethema is nu 'Het hoekje Dorpsstraat - Lange Zijde in Zevenhuizen'.

\* In *d'Ouwe Bakery*, Dorpsstraat 19 te Ouderkerk aan den IJssel, is op zaterdagmiddagen van 13.00-16.00 uur een expositie over het verleden van veren en stoombootdiensten uit de Krimpenerwaard te bezoeken. Aanbevolen: Ouderkerkse veren gingen naar Nieuwerkerk v.v. en de Goudsche Boot stopte ook op Kortenoord.

### **WELKOM AAN DE NIEUWE LEDEN**

In de afgelopen maanden konden als nieuw lid welkom worden geheten:

- J. v.d. Berg, Hoofdweg-zuid 28c, 2912 ED
- E.C. Berkouwer, Vrijheidslaan 20A, 2912 EB
- C.J. Kempen, Pr. Alexanderpad 4, 2912 AP
- A. van Leeuwen-Thieme, Linge 57, 2911 EJ
- W. Schuurs, Goudmos 51, 2914 AE

Om het verder werven van leden te vergemakkelijken kan aan nieuwelingen worden verteld dat het welkomspakket ook een gratis boek bevat, namelijk vanaf nu naar keuze:

- de door Blad uitgegeven selectie uit de rubriek Toen & Nu uit Het Kanaal. De bijdragen zijn gepubliceerd van 1979-1989, en nog steeds het lezen waard.
- het jubileumboek van de Rabobank Nieuwerkerk-Moordrecht uit 2004

*Werf ook een lid!*

Beide boeken zijn ook in de Oudheidkamer te koop.

**CONTRIBUTIE**

Middels deze Nieuwsbrief worden leden - zo nodig - nogmaals verzocht om hun contributie voor het jaar 2009 over te maken. De minimum-contributie voor leden is door de ALV vastgesteld op €15, terwijl de minimum-donatie voor bedrijven €50 is.

Het bestuur verzoekt u om deze bijdrage over te maken op een van deze rekeningnummers: Rabobank - 34.52.94.203 of Postbank - 27.22.63, onder vermelding van 'contributie 2009', waarvoor bij voorbaat dank!